

ÄRENDELISTA

till sammanträde fredagen den 22 maj 2015 kl 12.00 i styrelserummet.

Paragraf	Ärende
40.	Sammankallande och beslutsförhet
41.	Justering av protokoll
42.	Föredragningslistans godkännande.
43.	Parkeringsituationen för anställda inom ÅHS.
44.	Budgetuppföljning, prognos och sjukfrånvaro per mars 2015.
45.	Manlig omskärelse av icke-medicinska orsaker.
46.	Delgivningar.

OBS. Vänligen meddela Anita Husell-Karlström, tel. 538 412 eller e-post anita.husell-karlstrom@ahs.ax om du inte kan delta i styrelsemötet.

Mia Hanström

Ordförande

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Styrelsen den 22 maj 2015

PROTOKOLL

Nr 6 2015

Datum

fredagen den 22 maj 2015

Paragraf nr 40-46

Plats och tid

Styrelserummet

kl. 12.00 – 13.45

Beslutande

Mia Hanström

ordförande

Roger Jansson

vice ordförande

Runar Karlsson

ledamot

Mathilda Öström

ersättare

Torbjörn Björkman

ledamot

Hanna Segerström

ledamot

Nina Lindfors

ledamot

Frånvarande

Stig Brolin

ledamot

Föredragande

Katarina Dahlman

hälso- och sjukvårdsdirektör

Övriga närvarande

Jaana Lignell

chefläkare

Marie Lövgren

ekonomichef

Terese Åsgård

personalchef

Fredrik Almqvist

landskapsläkare

Tiina Holmberg

arkitekt § 43

Mogens Lindén

överläkare § 45

Christian Johansson

överläkare § 45

Protokolljustering

Dagens protokoll förklaras justerat.

Protokolljusterare

Runar Karlsson

Mia Hanström

Ordförande

Katarina Dahlman

hälso- och sjukvårdsdirektör

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Styrelsen den 22 maj 2015

SAMMANKALLANDE OCH BESLUTFÖRHET

§ 40 FÖRSLAG:

Sammanträdet förklaras lagligen sammankallat och beslutfört.

BESLUT: Beslöt enligt förslaget.

JUSTERING AV PROTOKOLL

§ 41 FÖRSLAG:

Dagens protokoll förklaras justerat när det har undertecknats av mötets ordförande och en på mötet utsedd protokolljusterare samt kontrasignerats av föredragande.

BESLUT: Beslöt utse Runar Karlsson till protokolljusterare.

FÖREDRAGNINGSLISTANS GODKÄNNANDE

§ 42 FÖRSLAG:

Dagens föredragningslista godkänns.

BESLUT: Beslöt enligt förslaget.

PARKERINGSSITUATIONEN FÖR ANSTÄLLDA INOM ÅHS.

§ 43

§ 94/14.11.2014

Regelverket gällande personal-/patientparkering fastslås årligen. Regelverket är fastslaget för perioden 1.11.2014 - 30.10.2015.

Alandia Security Ab kontrollerar att regelverket följs.

Diskussioner med Mariehamns stad

ÅHS träffade 22.9.2014 representanter för Mariehamns stad för att diskutera parkeringssituationen. Av diskussionen samt senare skriftväxling följer: parkering kunde anläggas i princip var som helst fram till år 2007.

Enligt nu gällande stadsplan kan p-platser anläggas enbart på de angivna platserna samt inom byggnadsyta som inte är bebyggd. Befintliga platser som inte är förenliga med stadsplanen är följande, se tomtkarta bilaga 1.

1. Befintliga bilplatser vid ambulansinfarten. Dessa finns med i den bilplatsutredning som ingår i bygglovets för nybyggnad av psykiatribyggnaden beviljat 2008. Det följer inte stadsplanen men prövades ändå inte som någon avvikelse. De kan betraktas som tillsvidare godkända men ska inte räknas med vid framtida bygglovsansökningar. På sikt ska de kunna tas bort och området planteras.
2. Bilplatser norr om psykiatribyggnaden. Dessa är också godkända i ovannämnda bygglov utan notering att de avviker från stadsplanen. De kan bli kvar så länge de behövs.
3. P-platserna invid Doktorsvägen är på område som ska planteras. Dessa finns inte med i något bygglov och eftersom de avviker från stadsplanen så ska de snarast tas bort och området planteras. På det området så ryms det ca 40 bilar.

Antalet parkeringsplatser

Det finns 35 parkeringsplatser vid ambulansinfarten, 37 parkeringsplatser norr om psykiatribyggnaden och ca 40 parkeringsplatser invid Doktorsvägen, bilaga 2.

”Bruna villorna”

Byggnaden (12.) som även kallas för ”bruna villorna” är byggd 1973. Den användes som läkarbostäder i många år men ingen ville bo där någon längre tid eftersom man upplevde att inomhusluften inte var bra. Ett flertal större fuktskador i våtutrymmena åtgärdades på 1980-talet. Lokalerna började också användas som tillfälliga utrymmen för sjukvården. Bland annat var personalhälsovården där på 1990-talet. De måste flytta därifrån till ”gula villorna” på grund av att delar av personalen började må dåligt på grund av inomhusklimatet.

I slutet av 90-talet upptäcktes ett större läckage på värmeledningen som går igenom båda lokalerna. Skadorna var omfattande och renoveringsåtgärder eller rivning av husen var alternativen. På grund av behovet av lokaler gick man inför renovering av lokalerna. Grunden runt huset dränerades och mekaniskt ventilerade innergolv sattes in. Yttertaken förnyades också. Miljöhälsovården flyttade in sin verksamhet till ena lokalen då hälsocentralen utrymdes.

PARKERINGSSITUATIONEN FÖR ANSTÄLLDA INOM ÅHS (forts).

§ 43

Personalen vid miljöhälsovården upplevde att inomhusklimatet inte var bra och den verksamheten flyttade också vidare till "gula villorna". 2008 installerades ett mekaniskt ventilationsystem i den södra lokalen. Ett antal mottagningar flyttade sin verksamhet dit men personalen upplevde fortsättningsvis att inomhusklimatet inte var bra. Bostadsförvaltningen har under många år använt villorna till vikariebostäder. I dessa två villor har ÅHS haft plats för 10 personer. Bostadsservice använder villorna till vårdpersonal, föreläsare och studerande som gör sin praktik på ÅHS. År 2014 har villorna använts från mars månad och de är bokade till 21 december. På marknaden ligger hyrorna för ettor runt 450-600 euro/månad. Det är svårt att hitta hyresvärdar som endast hyr ut under sommaren.

Parkeringsdäck, bilaga 3

Med tanke på parkeringssituationen på sjukhusområdet kan en rivning av byggnaden (12) för att ge plats för ett parkeringsdäck i två plan övervägas. Det finns två skissritningar. Alternativ 1 är ett parkeringsdäck för 86 bilar för ca 1.160.000 euro exkl. moms. Alternativ 2 är ett parkeringsdäck för 135 bilar för ca 1.820.000 euro exkl. moms.

HSD FÖRSLAG: Hälso- och sjukvårdsdirektören föreslår att ÅHS vidtar följande åtgärder till följd av att parkeringsplatserna för personalen på området inte räcker till;

- ÅHS anholder till Mariehamns stad om tillfälligt tillstånd om fem år för parkeringsplatserna invid Doktorsvägen. Motiveringen är att antalet parkeringsplatser är för få trots att p-platserna vid Doktorsvägen används. ÅHS behöver få tid på sig att nå en långsiktig lösning.
- Bruna villorna rivs hösten 2017 och ett parkeringsdäck för 135 bilar läggs i investeringsplanen år 2018 med placering där bruna villorna är idag.

BESLUT: Beslöt bordlägga ärendet.

Ett parkeringsdäck för 135 bilar skulle försämra möjligheterna att bygga ut sjukhuset vid eventuella framtida behov. Alternativa parkeringsområden har därför undersökts.

FÖRSLAG: Hälso- och sjukvårdsdirektören föreslår inför styrelsen att ÅHS vidtar följande åtgärder till följd av att parkeringsplatserna för personalen på området inte räcker till;

- ÅHS anholder till Mariehamns stad om tillfälligt tillstånd om fem år för parkeringsplatserna invid Doktorsvägen. Motiveringen är att antalet parkeringsplatser är för få trots att p-platserna vid Doktorsvägen används. ÅHS behöver få tid på sig att nå en långsiktig lösning.
- Bruna villorna rivs och ett parkeringsdäck för 86 bilar planeras med placering där bruna villorna är idag.

PARKERINGSSITUATIONEN FÖR ANSTÄLLDA INOM ÅHS (forts).

§ 43

- ÅHS anhåller till Mariehamns stad om ett markbyte. Markbytet sker under förutsättning att en stadsplaneändring möjliggör en utvidgning av norra parkeringen i markplan.

BESLUT: Styrelsen beslöt enligt förslaget samt att ledningen ska utreda möjligheterna och kostnaderna för att förbereda parkeringshuset så att det kan byggas på med flera våningar innehållande utrymmen för sjukhusets behov i enlighet med stadsplan.

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Styrelsen den 22 maj 2015

BUDGETUPPFÖLJNING, PROGNOIS OCH SJUKFRÅNVARO PER MARS 2015

§ 44

	Budget 2014	Bokslut 2014	Ack utf per mars 2014	% av bokslut 2014	Budget 2015	Ack utf per mars 2015	% av budget 2015
Ålands hälso- och sjukvård	74 435 000	74 275 985	16 643 757	22,4	76 849 000	17 004 472	22,1
INTÄKTER TOTALT	-6 800 000	-6 528 400	-1 627 870	24,9	-6 800 000	-1 586 094	23,3
Patientavgifter totalt	-2 791 000	-2 597 063	-724 123	27,9	-2 670 000	-761 901	28,5
Övriga avgifter	-96 000	-64 776	-2 223	3,4	-96 000	-27 107	28,2
Försäkringsersättningar	-592 000	-513 014	-168 456	32,8	-592 000	-126 739	21,4
Övriga ersättningar	-2 281 000	-2 123 555	-507 261	23,9	-2 333 000	-330 095	14,1
Hyresintäkter	-254 000	-293 546	-65 173	22,2	-272 000	-71 492	26,3
Övriga intäkter	-786 000	-936 446	-160 634	17,2	-837 000	-268 760	32,1
KOSTNADER TOTALT	81 235 000	80 804 384	18 271 627	22,6	83 649 000	18 590 566	22,2
Löpande drift totalt	71 082 000	68 699 380	16 493 091	24,0	73 216 000	17 362 234	23,7
Personalkostnader	51 835 000	49 472 213	11 633 635	23,5	52 803 000	12 174 716	23,1
Konsumtionskostnader	19 247 000	19 227 167	4 859 456	25,3	20 413 000	5 187 517	25,4
Köpta tjänster totalt	10 356 900	11 002 202	2 706 709	24,6	11 538 800	2 892 221	25,1
Medicinsk rehabilitering	1 077 000	1 044 880	204 433	19,6	1 053 000	197 941	18,8
Sjuktransporter	3 542 200	3 603 372	960 220	26,6	3 733 000	818 970	21,9
Övriga köpta vårdtjänster	1 275 000	1 287 989	290 699	22,6	1 324 800	327 865	24,7
Konsult- o vikariatjänster	968 000	1 363 690	262 484	19,2	1 133 500	340 406	30,0
Personalrelat tjänster	803 200	700 447	116 109	16,6	802 200	161 591	20,1
Övriga köpta tjänster	1 987 900	2 272 894	680 476	29,9	2 752 000	853 157	31,0
Hyreskostnader	703 600	728 929	192 287	26,4	740 300	192 291	26,0
Material totalt	8 760 500	8 014 289	2 125 683	26,5	8 700 200	2 277 553	26,2
Vård- och rehabiliteringsmaterial	2 532 100	2 322 446	589 671	25,4	2 554 300	659 290	25,8
Laboratorie- och röntgenmaterial	585 600	647 709	151 831	23,4	614 200	198 164	32,3
Läkemedelspreparat	2 916 300	2 471 966	628 586	25,4	2 850 200	665 980	23,4
Servicematerial	2 726 500	2 572 168	755 594	29,4	2 681 500	754 118	28,1
Övriga kostnader	129 600	210 676	27 064	12,8	174 000	17 744	10,2
Extern vård	9 224 000	11 062 412	1 664 590	15,0	9 540 000	1 120 471	11,7
Extern vård utom Åland	9 100 000	10 911 835	1 635 131	15,0	9 430 000	1 106 867	11,7
Extern vård på Åland	124 000	150 577	29 459	19,6	110 000	13 605	12,4
Inventarier och anskaffningar totalt	929 000	1 042 593	113 946	10,9	893 000	107 861	12,1
Inventarier och anskaffningar	809 000	851 305	106 607	12,5	743 000	102 776	13,8
Övriga byggnadskostnader	120 000	191 287	7 340	3,8	150 000	5 085	3,4

	Budget 2014	Bokslut 2014	Ack utf per mars 2014	% av bokslut 2014	Budget 2015	Ack utf per mars 2015	% av budget 2015
Ålands hälso- och sjukvård	74 435 000	74 275 985	16 643 757	22,4	76 849 000	17 004 472	22,1
Linjeorganisation	59 750 000	60 201 142	13 249 555	22,0	61 788 000	13 457 556	21,8
INTÄKTER TOTALT	-6 057 000	-5 690 325	-1 451 859	25,5	-6 011 000	-1 290 487	21,5
KOSTNADER TOTALT	65 807 000	65 891 467	14 701 414	22,3	67 799 000	14 748 043	21,8
Stabsorganisation	14 685 000	14 074 843	3 394 202	24,1	15 061 000	3 546 917	23,6
INTÄKTER TOTALT	-743 000	-838 075	-176 011	21,0	-789 000	-295 607	37,5
KOSTNADER TOTALT	15 428 000	14 912 918	3 570 213	23,9	15 850 000	3 842 524	24,2

ÅHS reserv för 2015 är 1,62 milj.

ÅHS har en kostnadsram 2015 som är 2,4 milj. högre än 2014.

Mars

De totala kostnaderna för ÅHS är ca 319 000 högre än 2014.

De totala intäkterna är ca 42 000 lägre än 2014.

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Styrelsen den 22 maj 2015

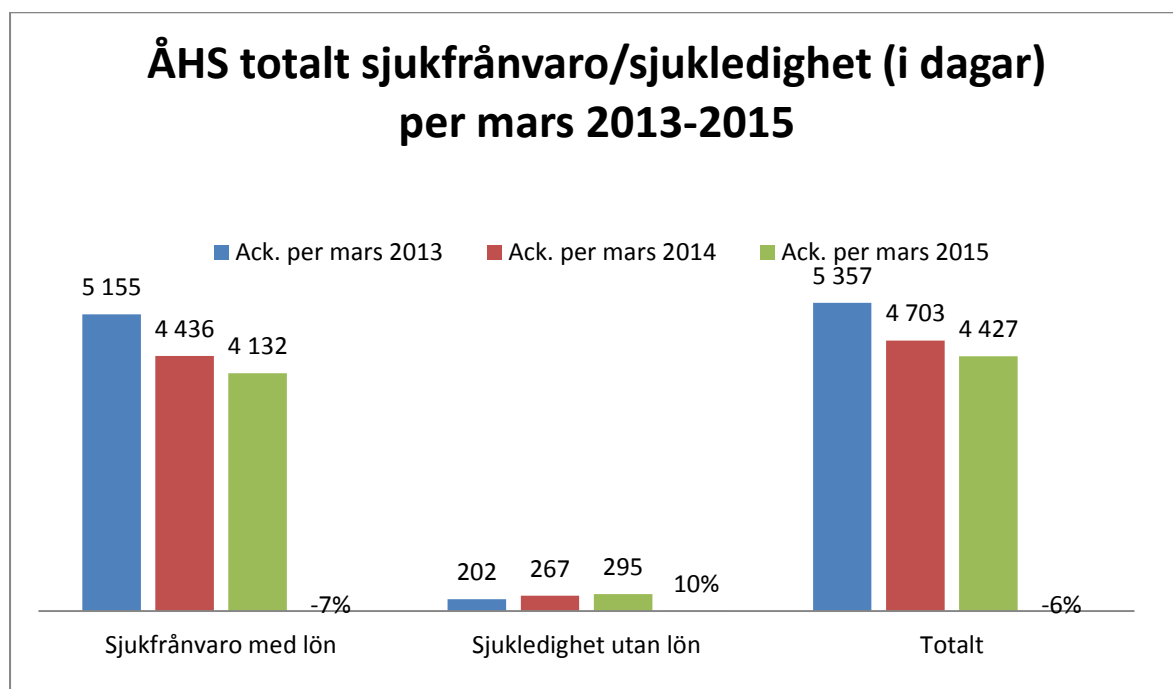
BUDGETUPPFÖLJNING, PROGNOSEN OCH SJUKFRÅNVARO PER MARS 2015

§ 44 Personal och kostnader

ÅHS totala personalkostnader är ca 541 000 högre än 2014.

Sjukfrånvaro/sjukledighet per mars

Statistik från vårt PA system visar att antalet dagar sjukfrånvaro/sjukledighet har minskat jämfört med 2013 och 2014.

Konsumtionskostnader

Konsumtionskostnaderna är ca 328 000 högre än 2014.

Ser man på vissa enskilda kostnadsposter som ökat så är det bl.a. materialkostnader, IT-tjänster, och läkarvikarier.

En kostnadspost som är lägre än förra året är bl.a. sjuktransporter.

Extern vård utom Åland

Kostnaderna för extern vård utom Åland är ca 528 000 lägre än 2014.

Akademiska Sjukhuset har dock flaggat för smärre eftersläpningar i faktureringen så kostnaderna är förmodligen något högre än vad bokföringen visar.

Not: Chefläkarens enhet belastas av kostnaderna för extern vård utom Åland.

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Styrelsen den 22 maj 2015

BUDGETUPPFÖLJNING, PROGNOIS OCH SJUKFRÅNVARO PER MARS 2015

§ 44 Prognos

PROGNOS BUDGETUTFALL ENL BUDGETANSVAR 2015					Prognos i %	
	Tot budg 2015	Bokfört 31.03.	Prognos 2015	Över/Jund- skridn.		
					0,00 %	20,00 % 40,00 % 60,00 % 80,00 % 100,00 % 120,00 % 140,00 %
LINJEORGANISATION						
Inkomster	-6 011 000	-1 290 487	-5 800 000	-211 000		96,49 %
Personalkostnader	42 314 000	9 727 035	41 300 000	1 014 000		97,60 %
Extern vård	9 540 000	1 120 471	10 000 000	-460 000		104,82 %
Övrig konsumtion	15 467 000	3 842 602	15 500 000	-33 000		100,21 %
Anskaffn.o.invent.	478 000	59 731	478 000	0		100,00 %
Bruttokostnad	67 799 000	14 749 839	67 278 000	521 000		99,23 %
Nettokostnad	61 788 000	13 459 352	61 478 000	310 000		99,50 %
STABSORGANISATION						
Inkomster	-789 000	-295 607	-920 000	131 000		116,60 %
Personalkostnader	10 489 000	2 447 682	10 500 000	-11 000		100,10 %
Övrig konsumtion	4 946 000	1 344 915	4 900 000	46 000		99,07 %
Anskaffn.o.invent.	415 000	48 131	415 000	0		100,00 %
Bruttokostnad	15 850 000	3 840 728	15 815 000	35 000		99,78 %
Nettokostnad	15 061 000	3 545 121	14 895 000	166 000		98,90 %
ÅHS TOTALT						
Inkomster	-6 800 000	-1 586 094	-6 720 000	-80 000		98,82 %
Personalkostnader	52 803 000	12 174 717	51 800 000	1 003 000		98,10 %
Extern vård	9 540 000	1 120 471	10 000 000	-460 000		104,82 %
Övrig konsumtion	20 413 000	5 187 517	20 400 000	13 000		99,94 %
Ansk/invent/bygg	893 000	107 862	893 000	0		100,00 %
Bruttokostnad	83 649 000	18 590 567	83 093 000	556 000		99,34 %
Överskott fr 2014	1 622 611			1 622 611		
Bruttokostnad totalt	85 271 611	18 590 567	83 093 000	2 178 611		97,45 %
Nettokostnad	78 471 611	17 004 473	76 373 000	2 098 611		97,33 %

Efter tre månader ser det ut som om ÅHS håller sin budgettram och lämnar ett överskott. Kostnaderna för externvården utom Åland är dock väldigt oförutsägbara och kan snabbt svänga på prognosen.

FÖRSLAG: Hälso- och sjukvårdsdirektören föreslår att styrelsen antecknar budgetuppföljning, prognos och sjukfrånvaro per sista mars till kännedom.

BESLUT: Beslöt enligt förslaget.

MANLIG OMSKÄRELSE AV ICKE-MEDICINSKA ORSAKER

§ 45 Landskapsregeringen har fått nedanstående frågor från en privatperson på Åland.

Är det tillåtet att omskära pojkar okontrollerat av t.ex. religiösa skäl på Åland på ÅHS?

Är det tillåtet att omskära pojkar kontrollerat av religiösa skäl på ÅHS?

Landskapsregeringen konstaterar i sitt svar till privatpersonen att manlig omskärelse är ett operativt ingrepp som vid vissa tillstånd kan ha positiva medicinska effekter, men liksom alla operativa ingrepp är behäftat med risker. Därför ska manlig omskärelse utföras av yrkesskicklig och av Valvira legitimerad personal under beaktande av goda vådrutiner. Således är ”okontrollerad” manlig omskärelse, i den mening att den inte lever upp till de nämnda kraven, ej tillåten på Åland oavsett den bakomliggande orsaken.

Landskapsregeringen konstaterar vidare att det är tillåtet för sådan personal som avses ovan, som är anställd vid Ålands hälso- och sjukvård, att utföra manlig omskärelse vid ÅHS av religiösa skäl om ÅHS så beslutar. Ett beslut vid ÅHS som tydliggör huruvida manlig omskärelse av icke-medicinska orsaker är en del av det offentliga hälso- och sjukvårdsutbudet eller ej på Åland är att vänta inom snar framtid. Landskapsregeringen har rådgjort med ÅHS i frågan. Manlig omskärelse av medicinska skäl ska erbjudas inom ramen för ÅHS verksamhet.

Ärendet har väckt intresse inom lokal media.

Chefläkarens utredning i frågan:

Med icke-medicinsk omskärelse av pojkar avses ett ingrepp av religiösa och kulturella skäl där förhuden på penis tas bort. I Finland uppskattas det årliga behovet av omskärelser av pojkar av icke-medicinska skäl till drygt 400. På Åland är behovet mycket litet, några säkra siffror föreligger inte men uppskattningsvis handlar det om något fall per år. En icke medicinsk omskärelse är ett oåterkallligt ingrepp i pojkens kroppsliga integritet. Att senarelägga omskärelsen till vuxen ålder eller tills pojkarna med hänsyn till sin ålder och utvecklingsnivå själva kan ge sitt samtycke till den är dock inte alltid möjligt av religiösa skäl.

Icke medicinsk omskärelse av pojkar är inte förbjudet i något land och förbjuds inte heller entydigt i något internationellt avtal.

MANLIG OMSKÄRELSE AV ICKE-MEDICINSKA ORSAKER (forts)

§ 45 Svenska läkaresällskapets delegation för medicinsk etik har ur etiskt och juridiskt perspektiv granskat frågan om omskärelse av små pojkar på icke-medicinska grunder och kommit fram till att sådan är svårförenlig med respekten för patientens integritet och rätt att vara med och bestämma om handlingar som berör honom. Icke-medicinskt motiverad omskärelse av pojkar kan också strida mot FN:s konvention om barnets rättigheter. Läkaresällskapet konstaterar också i ett utlåtande att ingrepp som inte görs av medicinska skäl ingår inte i landstingens obligatoriska åtagande.

Med hänvisning till barnets bästa gick Sveriges Kommuner och landsting, SKL, våren 2009 ut med en rekommendation om att alla landsting bör erbjuda omskärelse av pojkar, även där den inte är medicinskt motiverad. Risken finns annars att ingreppen utförs av obehöriga utan smärtlindring och god hygien. Flera landsting trotsar SKL:s rekommendation och har beslutat att inte erbjuda icke-medicinskt motiverad omskärelse. Inom de landsting som erbjuder ingreppet utan medicinsk motivering skiljer priserna åt, från några tusen kronor upp till tio tusen kronor. Prisskillnaderna beror på om man har valt att subventionera ingreppet med skattemedel eller inte.

Social- och hälsovårdsministeriet i Finland har i januari 2015 kommit med en anvisning (STM/242/2015) om icke-medicinsk omskärelse av pojkar. Där anvisas om vem som får göra omskärelsen, informationen till vårdnadshavarna, vårdnadshavarnas samtycke, att höra pojken, smärtlindring och förhållanden vid omskärelse. Icke-medicinsk omskärelse av pojkar ingår inte i den offentligt finansierade hälso- och sjukvården i Finland.

ÅHS styrelse har enligt § 27/2012 godkänt tre grundläggande principer vid prioriteringar; människovärdesprincipen, behovs-solidaritetsprincipen och kostnadseffektivitetsprincipen samt beslutat om riktlinjer för prioriteringar inom hälso- och sjukvården på Åland enligt följande fyra prioriteringsgrupper efter angelägenhetsgrad.

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Styrelsen den 22 maj 2015

MANLIG OMSKÄRELSE AV ICKE-MEDICINSKA ORSAKER (forts)

§ 45

Prioritetsgrupp	Vårdinnehåll
I	Vård av livshotande sjukdomar. Vård av sjukdomar som utan behandling leder till varaktigt invalidiserande tillstånd eller för tidig död. Vård av svåra kroniska sjukdomar. Palliativ vård och vård i livets slutskede. Vård av människor med nedsatt autonomi.
II	Prevention Habilitering/rehabilitering.
III	Vård av mindre svåra akuta och kroniska sjukdomar.
IV	Vård av andra skäl än sjukdom eller skada.

Enligt ovanstående prioritering faller manlig omskärelse av icke-medicinska orsaker inom prioritetsgrupp IV.

Enligt § 96/2012 om prioriteringar och begränsningar av den skattefinansierade vården har styrelsen gett ledningsgruppen i uppgift att i dialog med klinikledningarna och i enlighet med fastlagda prioritetsprinciper fortsätta arbetet med prioriteringar och identifiering av åtgärder som kan överlåtas till den privata marknaden.

Chefläkaren har hört medicinskt etiska rådet i ärendet 14.4 2015 för stöd i beslutfattandet.

FÖRSLAG: Hälso- och sjukvårdsdirektören föreslår att manlig omskärelse av icke-medicinska orsaker inte ingår i den offentligt finansierade hälso- och sjukvården. Ingreppet kan i mån av möjlighet erbjudas till fullkostnadspris inom ÅHS. Om ÅHS inte har möjlighet att utföra ingreppet hänvisas familjen till privat vårdgivare, remiss kan utfärdas men utan betalningsförbindelse. ÅHS verkar för att ge vårdnadshavare tillräcklig information om omskärelsens karaktär, effekter och eventuella olägenheter samt om att ingreppet är oåterkalleligt.

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Styrelsen den 22 maj 2015

MANLIG OMSKÄRELSE AV ICKE-MEDICINSKA ORSAKER (forts)

§ 45   BESLUT: Beslöt enligt förslaget.

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Styrelsen den 22 maj 2015

DELGIVNINGAR

§ 47 Styrelsen antecknar nedanstående protokoll och instruktion, för kännedom:

1. Samarbetskommitténs protokoll från den 18 maj 2015.
2. Arbete i värme.

BESLUT: Protokollet och instruktionen antecknades för kännedom.